

START

ILUSTROWANY TYGODNIK SPORTOWY • ORGAN WOJEW. KOMITETU SPORTOWEGO

Rok I

Kraków, dnia 7 sierpnia 1945

Nr. 6

Zanim zapadnie klamka Czyli przed utworzeniem P. U. W. F.

Byli wszechstronnymi specami. Nadawali się do wszystkiego. Utała się nawet anegdota, że pułkownik polski mógłby zostać... papieżem. Nie było miejsca, gdzieby ówczesny reżim sanacyjno-ozonowy ich nie pchał. Na całym życiu Polski zaciążył ten niezwykle szkodliwy balast. Oczywiście znalazł on również (może w największym stopniu) obfitą bazę działania w sporcie, ściślej mówiąc w wychowaniu fizycznym.

P. U. W. F. był prawie bez reszty opanowany przez t. zw. grupę pułkownikowską. Nie pytano wcale, czy ktoś zna się na sporcie, na wychowaniu fizycznym. Tutaj decydował rozkaz z góry. Masz objąć stanowisko kierownika P. U. W. F., czy kierownika okręgowego urzędu wychowania fizycznego — i — basta. Toteż odpowiednio do tego wyglądała praca. W Krakowie np. miłośny takiego pana, który bufonadą nadęty nadrabiał braki fachowe. Jedyną kwalifikacją było to, że był protegowanym i mężem zaufania gen. Składkowskiego. Wspaniale zatem szła praca na terenie województwa krakowskiego. Wystarczy ją porównać z obecną.

Otóż rzecz ta nie może się absolutnie powtórzyć.

Oświadczmy się krótko: sport i wychowanie fizyczne — jeśli nie mamy powtórzyć błędów przedwzrostowych, musi bezwarunkowo być oddzielony od Przynależenia Wojskowego. Natomiast czynnik społeczny powinien objąć odpowiedzialność i ogólne kierownictwo nad sportem i wychowaniem fizycznym w Polsce. Mówi się o powołaniu Państwowej Rady, która by decydowała o całości wychowania fizycznego. P. U. W. F. miałby być organem wykonawczym. A więc jeśli chodzi o strukturę organizacyjną, przejmujemy się żywcem w spadku po okresie pułkownikowskim te same formy i metody pracy.

Nic się nie zmienia. I to jest niedobrze!

Można by jeszcze darować tę przedwzrostową spuściznę, gdybyśmy mieli pewność, że te ramy organizacyjne życia sportowego napełnione będą duchem dzisiejszej Polski. Niestety, lękamy się, że tak może się nie stać, że przede wszystkim braknie ludzi szczerze scharmonizowanych z tą demokratyczną Polską, że braknie sportowców — społeczników na czele tych instytucji. W memoriale wniesionym do Ministerstwa Oświaty, jeszcze wtedy, gdy nikomu w Polsce nie śniło się o reorganizacji P. U. W. F., pisaliśmy: „...sport będąc ruchem sięgającym korzeniami wszędy i w głąb społeczeństwa, nie powinien odciągać ludzi od spraw społecznych. Raczej przeciwnie — daje on rządowi okazję przez swą zespołową organizację i demokratyczną hierarchię do oddziaływania zasad wychowania narodowego. Przez swą powszechność daje sport sposobność do kultuwowania idei demokratycznej, a przez swą dynamikę ułatwia uzyskanie młodzieży i świata pracy nowymi hasłami.

Przedłożyliśmy w związku z tym nasz projekt reorganizacji P. U. W. F., konkretnie przedstawiając projekt etatu Państwowego Urzędu Przynależenia Fizycznego i podległych mu organów opierających się na istniejącej organizacji i hierarchii Państwa Polskiego (patrz Nr. 4 „Startu” z dnia 23. VII. b. r., strona 2-gaj).

Określenie „wychowanie fizyczne” zmieniliśmy na „przynależenie fizyczne”, uzasadniając to tym, że wydaje się ono bardziej zrozumiałe, bardziej demokratyczne, i że odnosi się równocześnie do wychowania i przynależenia, stanowiąc podstawę dla kultury fizycznej.

Ze sprawozdań tylko dowiadujemy się, że nie ustalono jeszcze zasady, czy sport i wychowanie fizyczne będą oddzielone od przynależenia wojskowego. Raczej wysuwa się przekonanie, że tak się nie stanie. A wtedy nic się w tej ważkiej dla państwa demokratycznego dziedzinie nie zmieni.

Dlatego pragniemy, aby głos nasz w tej mierze, jakkolwiek pochodzi nie z Warszawy, był brany pod uwagę.

Głos ten jest wyrazem nie przedwzrostowej Polski sportowej, ale głos sportu robotniczego, głos ludzi, którzy podchodzą do zagadnienia sportu i wychowania fizycznego — nie od dzisiaj zresztą — z punktu widzenia społeczno-wychowawczego.

Powtarzamy naszą dewizę: Sport dla zdrowia! Sport dla mas, a nie masy dla sportu.

Realizować te zasady mają ludzie, bo same realizować się nie będą. Ludzie ci zaś muszą być przekonani, uświadomieni społecznie i politycznie — demokratami, dla których zagadnienie sportu i wychowania fizycznego łączy się ściśle z ogólnym programem prac Rządu Jedności Narodowej.

M. Statter

Na marginesie sprawy dekretu o przymusowym wychowaniu fizycznym

Jak się dowiadujemy w ostatniej chwili, dnia 28 lipca odbyła się w Warszawie 4 godzinna obrada międzyministerialnej komisji z przedstawicielami organizacji politycznych, społecznych i zawodowych w sprawie utworzenia naczelnego władz wychowania fizycznego, sportu i przynależenia wojskowego w Polsce, w rezultacie której wszyscy uczestnicy podpisali zgodną rezolucję do Rady Ministrów o jak najszybsze uchwalenie dekretów i wprowadzenie ich w życie w przedmiocie wprowadzenia powszechnego obowiązku wychowania fizycznego i przynależenia wojskowego, oraz powołania do życia Państwowej Rady Wychowania Fizycznego i Przynależenia Wojskowego.

Z przebiegu obrad wynika, że 1) projekt dekretu przewiduje powszechny obowiązek przynależenia wojskowego i wychowania fizycznego dla obojga płci od wieku lat 16, 2) Państwowa Rada Wychowania Fizycznego i P. W. sportu, w skład której wchodzi 40 przedstawicieli 5 ministerstw, 10 znawców z zakresu higieny, pedagogiki, w. f. oraz 25 reprezentantów organizacji politycznych, społecznych i zawodowych, będzie instancją najwyższą w dziedzinie uchwał, 3) Państwowy Urząd W. F. i P. W. — ma być aparatem wykonawczym.

Ponieważ nikt z krakowskich znawców sportu nie został na konferencji do Warszawy zaproszony, ani projekt dekretu nie jest nam znany, nie znamy szczegółów tych ramowych konkluzji, jakie na podstawie prasy warszawskiej dotarły do naszej wiadomości.

Do czasu więc uchwalenia ostatecznej

formy dekretu przez Radę Ministrów, popieramy stanowisko owego „znanego działacza i publicysty sportowego” o jakim wspomina „Przegląd Sportowy”, którego memoriał w sprawie naczelnych władz sportowych „od miesięcy podawany był sobie w kuluarach ministerialnych z rąk do rąk”. Jest to stanowisko red. Maksymiliana Stattera — przewodniczącego Wojewódzkiego Komitetu Sportowego w Krakowie. Być może, że ideologicznie projekt dekretu pokrywa się z myślą przewodnią memoriału, którą my popieramy. Ale tego nie wiemy. Dlatego podkreślamy, że stanowisko nasze w tej sprawie jest niezmiennie — i da się streścić w słowach:

1) W wykonaniu oddzielić sprawę P. W. od W. F. i sportu (jak to ma miejsce w innych demokratycznych państwach, militarnie wysoko postawionych — (ZSRR, Francja itp.), a podkreślić czynnik społeczny w rozwoju wychowania fizycznego i sportu.

2) Naczelnym władzom W. F. sportu i P. W. mogą być zjednoczone, lecz sprawa W. F. i sportu musi być oddzielona od P. W., nie tylko w formie oddzielnych wydziałów, lecz także przez zabezpieczenie kierownictwa sprawy W. F. i sportu przez czynnik fachowy i społeczny.

W jakim stopniu nasz pogląd na tę sprawę zgadza się z tendencją projektu dekretu, przekonamy się, gdy dekret zostanie opublikowany, a wtedy mimo lojalności wobec zarządzeń czynników rządowych — zastrzegamy sobie prawo twórczej krytyki.

Irena Pancierz.

A. K. S., Ł. K. S. i Ruch na boiskach krakowskich

Cracovia—Ł.K.S. 5:1 (1:0)

Podobnie jak w zespole „Ruchu”, tak i w drużynie Ł.K.S.-u zaszły duże zmiany. Z dawnych znajomych zobaczyliśmy w Ł.K.S.-ie tylko Barana (przed wojną Warszawa-Wianka), Czyżewskiego (przedtem Czarni, Lwów), Pegzę II i Królewieckiego. Niestety czas i brak treningu zapewne, zrobił swoje. Poziom gry, jaki demonstrował dziś Ł.K.S., daleki jest od tego, jaki oglądaliśmy przed laty w zawodach o punkty ligowe. Jedynym zawodnikiem z drużyny Łódzkiej, który zasłużył na pochwałę był bramkarz, Pisarski, któremu Ł.K.S. zawdzięczał, że nie wyjechał z Krakowa z większą „porcją” bramek. Pisarski obronił dużo i w pięknym stylu; miał przytem szczęście, kiedy w najbardziej niebezpiecznej sytuacji po dalekiej bombie Parpana w pierw-

szych minutach gry w obronie bramki wyręczyła go poprzeczka.

Oprócz Pisarskiego na „cieplejsze” słówko zastępuje młodzieńki Gwoździński na lewym skrzydle i pracowity Pegza na środku pomocy.

Z Cracovii, która także grała dużo gorzej, niż na ostatnich zawodach, tylko Parpan i Jabłoński grali na odpowiednim poziomie. Bramkarz, Hymczak, nie miał pola do popisu, a bramka, którą przepuścił, obciąża obu obrońców. W napadzie najgroźniejsi byli skrzydłowi — najpracowitszym Szeliga. Niestety — Szeliga na meczu tym — sprawił nam wielki zawód. Oto kilka tygodni temu pisaliśmy, że włączujemy drużynę Cracovii w wybór kapitana. Dziś z zaniem stwierdzamy, że Szeliga zachował się nie tylko tak, jak nie powinien zachować się zdyscyplino-

wany sportowiec na boisku! Demonstracyjny strzał z punktu karnego w stronę chorągiewki kornierowej jest obrazą sędziego, dyktującego rzut karny, jest czynem, który wyrządza moralną krzywdę drużynie i klubowi, którego zawodnik jest członkiem, jest wreszcie żakowskim wybrykiem, jaki spotkał się z ostrym potępieniem kulturalnej publiczności, gdyż „spiritus movens” do tego rodzaju „honorowego” strzału była... gwiazdą widowiska, której „nie podobało się” podyktowanie rzutu karnego. Winszujemy Szelidze braw, jakie otrzymał w nagrodę za swoje „bohaterstwo”... od „wyrobionej sportowo” publiczności i... radzimy przeczytać sobie... wynik ankiety: „Kogo potępić”.

Skład drużyny: Ł.K.S.: Pisarski — Grochowski, Wodnicki — Czyżewski, Pegza, Krawczyk — Gwoździński, Laube, Królewiecki, Baran, Włodarczyk.

Cracovia: Hymczak — Gędek, Gorycki — Jabłoński I, Parpan, Jabłoński II — Pawlik, Eierneck, Bartyzel (Boryczko), Szeliga, Bobula.

Cracovia z miejsca uzyskuje przewagę nad nie mogącymi

Drużyna ŁKS. przed meczem z Cracovią.

dostosować się do ciężkiego terenu grząskiego boiska Cracovii gośćmi i zdobywa szereg rzutów rożnych, które nie przynoszą jej jednak rezultatu. Jedyną bramkę w tym okresie zdobywa Pawlik. Po przerwie zwiększa Cracovia tempo i uzyskuje dalsze cztery bramki przez: Biernacika, Pawlika, Boryczkę i Jabłońskiego I. Zryw gości przynosi im w przedostatniej minucie gry jedyną bramkę, której strzelcem jest lewy łącznik, Laube. Rogów 12:1 dla Cracovii. Sędziował dobrze ob. Kałński. Widzów 7 tysięcy.

Wisła—Ruch 5:1 (1:1)

Drużyna śląskiego Ruchu, szczerząc się ognią trzechkrotnym zdobyciem mistrzostwa Polski w piłce nożnej (1933, 1937 i 1938) nie przypomina dziś w niczym mistrzowskiego zespołu z lat ubiegłych. **Sięzacy zatraćli** w pierwszym rzędzie **ślynną swą bojowość** i grają dziś bez wyrazu, bez przekonania, można by powiedzieć. O ile jeszcze w polu potrafią przeprowadzić rozumne, a niekiedy nawet ładne akcje — to pod bramką grzeszą niezdecydowaniem — ba — kumłatorstwem nawet. **Nie dopisuje** również u nich **kondukcja**, czego powodem jest uniemożliwienie treningów na własnym boisku w Chorzowie, zajętym przez wojsko (sowieckie dla celów wojskowych).

Obok starych znajomych, jak **Bram** w bramce, weteran **Dziwisz** i **Górka** w ataku — w zespole śląskim pojawili się „nowi” ludzie, z których znanym nam już był z gry w reprezentacji śląska prawy obrońca, **Szpandel**. Razem ze swoim partnerem, **Brzozą** i **Bromem** tworzyli oni najlepszą część drużyny, póki atak miał jeszcze na tyle sił, by utrzymać piłkę, a pomoc

Przeboj środkowego napastnika Wisły Gracza.

zdolała skutecznie walczyć z przeciwnikiem. Kiedy jednak ataki czerwonych — im bliżej końca — stawały się coraz częstsze, wówczas zarówno Szpandel jak i Brzoza popelniały poważne błędy taktyczne, które kosztowały Ruch utratą 3-ciej i 4-tej bramki.

Pomoc Ruchu, dobra w defensywie — posiada duże braki w współdziałaniu z napędem, w którym obaj łącznicy, **Górka** i **Lasecki** popisywali się efektywnymi lecz mało skutecznymi „majstersztykami”. **Zenger** na środku napadu rozumnie rozdawał piłki po skrzydłach i „dobry” przytomnie w zamieszaniu po rzucie rożnym piłkę, uzyskując pierwszą w czasie meczu, a jak się później okazało jedyną bramkę dla swych barw.

Wisła dziwnie jakoś zatraca swoją bojowość. Odnosi się to zwłaszcza do jej gry w pierwszej połowie zawodów, gdyż w drugiej, wyszukując opadnięcie się u przeciwnika, zapanowała na boisku, uzyskując w rożnych odstępach czasu cztery bramki i zmuszając Broina do częstych nieraz bardzo pięknych interwencji.

Atak Wisły, w którym po przerwie nastąpiło pa-

